

Etlik Entegre Sağlık Kampüsü Projesi

Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme (ÇSED) Çalışmasına Ek Yatırım Öncesi Çalışmalar, 31 Ekim 2014

Proje Şirketi, Kreditorlerin Yönetim Kurulunun Proje ile ilgili görüşmesi öncesinde ÇSED sonrası çalışmaları/incelemelemleri taahhüt etmiş olup ilgili konular aşağıda özetlenmektedir.

Çevresel Çalışmalar:

1. İlgili merciin gerekli bulması halinde Beton ve Tri-jeneratör tesislerine yönelik ÇED sürecinin sonuçlandırılması:

Türkiye Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yasası uyarınca, Proje için gerekli beton ve tri-jeneratör tesisleri Türk ÇED taramasına tabidir. ÇED tarama gereksinimleri kapsamında, karıştırma tesisine yönelik Proje Bilgi Dosyası (PBD) hazırlanmış ve İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne sunulmuştur. Gündüz ve akşama ilişkin Gürültü Modeli sonuçları, ilgili standartlara uygundur. Sadece gece vakti, en yakın alıcıda tahmin edilen gürültü seviyesi, limit değerleri 0.9 dBA kadar aşmaktadır. Dolayısıyla, azaltma tedbiri olarak gürültü bariyeri teklif edilmiştir. Bu tedbir, ÇSED Raporuna da bir taahhüt şeklinde dahil edilmiştir.

Tri-jenerasyon tesisine yönelik PBD ile ilgili olarak, müşteri PBD'ye dahil edilecek nihai hava kalitesi modellemesine dair gerekli tasarım verilerini hazırlamıştır.

Öte yandan bizzat tasarım verisi, ulusal gereksinimler kapsamında hava kalitesi modelleme çalışmasının gerekli olmadığını ispatlamıştır. Bu arada, en son tasarım verilerini temel alan en yeni hava kalitesi modelleme raporu ÇSED'nin son versiyonuna dahil edilmiştir (10 Şubat 2014). Tri-jenerasyon tesisine yönelik PBD, Ekim veya Kasım 2014'te İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne sunulacaktır.

2. Proje sahasındaki toprak kirlenmesi durumunun sonuçlandırılması ve mevcut ise ıslah tedbirlerinin geliştirilmesi:

Etlik Entegre Sağlık Kampüsüne yönelik Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi (ÇSED), toprak ve yeraltı suyu kirlenme testi sonucunda sahanın kirlenmediğini doğrulamıştır.

3. Can ve Yangın Güvenliği (C ve YG) Denetimi:

Üçüncü taraf can ve yangın güvenliği denetiminin gerçekleştirilmesi: Sponsor bir C ve YG uzmanını tutmak durumundadır: Bir C ve YG ana planının hazırlanmasına ve uygulanmasına nezaret etmek üzere, Borç Verenler tarafından kabul edilebilir bir uzman tayin edilmelidir. Plan, projenin yerel inşaat mevzuatı, yerel itfaiye yönetmeliği ve yerel yasa/sigorta gereksinimlerine uygun olarak ve uluslararası alanda kabul edilen C ve YG kuralları uyarınca tasarlanmasını, yapılmasını ve işletilmesini güvence altına alacaktır.

Bu belgenin yazıldığı tarihte, borç verenler ve müşteriler konuyla ilgili iletişimde bulunmaktadır. Kreditorlerin Teknik Danışmanı, Projenin mevcut bilgilerini temel alan bir Teknik Değerlendirme Raporunu hazırlamıştır. Rapor, Etlik Entegre Sağlık Kampüsü binalarının can ve yangın güvenliğiyle ilgili Türkiye'deki yasal şartlara ve ayrıca Ulusal Yangın Koruma Kuruluşu (NFPA) gibi uluslararası can ve yangın güvenliği ölçütlerine uygun olarak tasarlandığını teyit etmektedir.

4. Yeni Bir Tıbbi Atık Yakıcı:

ITC şirketi, Ankara'da Mamak ve Cadirtepe (yani, Ankara şehrinin tamamı için yeni bir tıbbi atık yakıcının halen yapılmakta olduğu yer) adlı iki atık depolama sahasını işletmektedir. Şirket, tasarımlarının 2010/75/EU sayılı Endüstriyel Emisyon Kontrolü Yönergesine uygun olduğunu teyit etmiştir. Yakıcı Emisyonlarıyla ilgili Türkiye Yönetmeliği, Yakıcılara ilişkin AB Yönergesinde önemli değişiklikler yapan Endüstriyel Emisyonlara ilişkin AB Yönergesinin hemen sonrasında, 6 Ekim 2010 tarihinde çıkarılmıştır. Yakıcı Emisyonlarıyla ilgili Türkiye Yönetmeliği, çıkarılmadan önce bu AB değişikliklerini kapsamına dahil etme fırsatını bulmuştur. Türkiye Yönetmeliği ve buna uygun limitler (atıkların yakılması ve birlikte yakılmasıyla doğrudan ilişkili), Endüstriyel Emisyonlara ilişkin AB Yönergesiyle uyumludur. ITC müşterinin çevre danışmanına, yapılacak olan yeni tıbbi atık yakıcının hem Türkiye hem de AB mevzuatındaki limitlere uygun olacağını ifade etmiştir.

5. İnşaat Sırasında Hassas Alıcılara Yönelik Gürültü

Proje sahasında mevcut doğumevi ve poliklinikler, en yakın hassas alıcılar olmaları nedeniyle, ÇSED’de yapılan gürültü hesaplarında dikkate alınmıştır. ÇSED’de hesaplanan, doğumevi ve poliklinikler üzerindeki gürültü etkisi, bu alıcılardaki inşaat gürültüsünün, arka plan gürültüsüne göre öngörülen gürültü azaltmasıyla birlikte önemli olmadığını göstermiştir. Projenin yakınında, Proje sahasından bir yolla ayrılan iki eğitim kurumu (bir lise ve bir üniversite) mevcut bulunmaktadır. Lise, doğumevi ve poliklinikle aynı yönde yer almaktadır. Üniversite farklı bir yönde yer almasına rağmen, bu hastanelere kıyasla kampüsün daha uzağında bulunmaktadır. Bu bakımdan, lise ile üniversitenin de gürültü etki değerlendirmesinde dikkate alındığı ve bunlar üzerindeki gürültü etkisinin ihmal edilebilir düzeyde olduğu ifade edilebilir.

6. Trafik Etkisi:

Proje tasarım ekibince yapılan trafik değerlendirme çalışması, trafik yoğunluğunun zaten yüksek olduğunu saptamıştır (ÇSED sf. 39). Çalışma, yakındaki mevcut trafik ışığı dizisinde değişiklikler yapılması durumunda trafik yoğunluğunun azaltılabileceğini göstermiştir (ÇSED sf. 162). Bu arada, Ankara Belediyesi Ankara’ya yönelik Ana Ulaştırma Planını (AUP) hazırlamak üzere Gazi Üniversitesiyle birlikte daha büyük bir çalışmayı gerçekleştirmektedir. Bu çalışma, iki sağlık kampüsü (Etlik ve Bilkent) gibi gelecekteki gelişmelerin trafik etkilerini dikkate almaktadır. AUP’nin, Projenin (ve önerilen diğer geliştirmelerin) yerel trafik üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik önemli azaltıcı tedbirleri benimsediği söylenmektedir (ÇSED sf. 116). Ulaştırma alt yapısının geliştirilmesinden Ankara Büyükşehir Belediyesi sorumludur. Mevcut durumda, Proje sahasına ulaşım olanağı halk otobüsleri ve dolmuşlar ve ayrıca metro vasıtasıyla sağlanmaktadır. Bu otobüsler, şehir merkezinden ve ayrıca ulusal otobüs terminalinden Proje sahasına sefer yapmaktadır. Proje sahasının güneybatısında, İvedik metro istasyonu bulunmaktadır. Ayrıca, Büyükşehir Belediyesi Proje sahasının güneydoğusunda da yeni bir metro istasyonu inşa etmektedir.

(i) Etlik Entegre Sağlık Merkezinin işletmesi sırasında, Müşteri çalışanlarının hastane kompleksine ulaşımı için otobüs servisleri düzenleyecek, Sağlık Bakanlığı da kendi personelinin ulaşımını ayarlayacaktır. Devlet kurumlarının personeli için bu tür

servisleri temin etmesi yaygın bir uygulamadır. Ayrıca Büyükşehir Belediyesi, mevcut istasyon (İvedik metro istasyonu) ile sağlık kompleksi arasına otobüs servisleri koymayı planlamaktadır ve zamanı gelince sağlık kampüsüne çalışan otobüslerin ve otobüs hatlarının sayısını artırmayı düşünmesi de söz konusu olabilecektir.

(ii) Büyükşehir Belediyesi, Proje sahasının güneydoğu köşesinde yeni bir metro istasyonunu (Dışkapı metro istasyonu) inşa etmektedir. İnşaat, Tandoğan ve Keçiören metro hatlarını bağlayacak metro inşaatının bir bölümünü oluşturmaktadır. Yeni istasyon Proje sahasına en yakın metro istasyonlarından biri olacak ve yaklaşık 1,5 km mesafede bulunacaktır. Şu anda, hastane kompleksi personelinin ne kadarının metroyu kullanacağına ilişkin herhangi bir tahmin mevcut değildir. Öte yandan, yeni metro istasyonunun poliklinik hastaları ve ziyaretçilerin yanı sıra birçok personel elemanı için de cazip olacağı düşünülmektedir. Proje sahasında devam etmekte olan metro istasyonu inşaatının hastane kompleksinin açılışı öncesinde tamamlanması/işletmeye geçmesi beklenmektedir. Büyükşehir Belediyesi ayrıca, ÇSED raporunda ifade edildiği gibi sahaya yönelik bir bağlantı şeridini geliştirme konusunu değerlendirmektedir.

(iii) Ankara'ya yönelik devam eden Ana Ulaştırma Planının (AUP) en son durumuna göre, 35,000 Ankara şehri sakinini kapsayan anket 2013 Haziran ayı sonunda tamamlanmıştır. Plan Mart 2014'te son haline getirilmiş ve Nisan 2014'te bir basın toplantısı düzenlenerek planın hazırlandığı ve Büyükşehir Belediyesine sunulduğu duyurulmuştur. Müşteri, Projeye ilişkili trafik yükünü azaltma tedbirlerini tasarlamak amacıyla Büyükşehir Belediyesiyle olan koordinasyonunu devam ettirecektir.

Sosyal Çalışmalar

- 1. Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığının doğrudan gözetimi altında bulunacak olan yüksek güvenlikli adli hastanenin işletmesiyle ilgili mevcut yasa, standart ve uygulamaların gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi. İnceleme, mahkum ve hasta hakları dahil olmak üzere ilgili Türkiye mevzuatını kapsamaktadır.**

Türk Ceza Kanununun (2004) 57. Maddesi psikiyatrik mahkumların tedavi ve koruma amacıyla yüksek güvenlikli hastanelere gönderildiğini ifade etmesine

karşın, Türkiye’de halen herhangi bir adli ruh ve sinir hastalıkları hastanesi bulunmamaktadır. Etlik Projesi büyük olasılıkla, Türkiye’de bu amaca ayrılmış yüksek güvenli 100 yataklı bir ruh ve sinir hastalıkları hastanesine sahip ilk hastane kompleksi olacaktır.

Genelde, psikiyatri hastalarına ayrılmış yataklar ve uzman adli ruh ve sinir hastalığı servisleri konusunda akut bir eksiklik mevcuttur. Bu duruma yanıt olarak, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ilkeleri ve uluslararası standartları uyarınca hazırlanan Ulusal Ruh Sağlığı Eylem Planı (URSEP) Sağlık Bakanlığı tarafından 2011 yılında duyurulmuştur. Plan, Sağlık Bakanlığı ile WHO’nun 2010 yılında gerçekleştirdiği müşterek bir çalışmanın bulgularını dikkate almaktadır. Etlik dahil olmak üzere planlanan PPP hastaneleri, URSEP uyarınca uzman adli ruh ve sinir hastalıkları hastanelerine yer vererek adli ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinin toplam yatak sayısını mevcut 668 rakamından 2,400’e yükseltecektir. Ayrıca, adli ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinin kurulması, Avrupa Birliği giriş sürecinin bir parçasını da oluşturmakta olup bu çerçevede, AB ve Üye Devletleri müktesebatının yükümlülüklerine yanıt olarak, Türkiye hükümeti müktesebatın benimsenmesine yönelik bir Ulusal Programı takip etmektedir. Bu bağlamda, Ceza Hukuku, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve Ceza Yaptırımı Kanununda bazı önemli değişiklikler yapılmıştır. Türkiye’de buna paralel bir hapisane reformu süreci de söz konusudur.

Halen, ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri veya bu hastanelerdeki hastalara uygulanabilir herhangi bir ayrı yasal rejim mevcut değildir. Böyle olunca, ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri halk sağlığı kurumlarına uygulanan genel ilkelere tabi bulunmaktadır. Sağlık kurumları için geçerli ilkeler, Temel Sağlık Hizmetleri Kanunu kapsamında düzenlenmektedir. Bu Kanun, halk ve özel sağlık kurumlarının standartlarının Sağlık Bakanlığı tarafından getirilecek yönetmelikler yoluyla belirlenmesini öngörmektedir. Bu itibarla, sağlık kurumları ve ayrıca ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri için geçerli birkaç genel yasal düzenleme mevcuttur. Örneğin, Hasta ve Personel Güvenliği Yönetmeliği (2011), sağlık kurumlarındaki hastalar ve personel için güvenli bir ortamın temin edilmesine yönelik kural ve ilkeleri belirlemektedir. Yataklı Tedavi Kurumlarının İşletmesi Hakkında Yönetmelik (1983) hasta odalarının, refakatçi koşullarının, destek hizmetlerinin ve

ayrıca tıp personelinin görevlerinin standartlarına dair şartları içermektedir. Sağlık kurumlarına uygulanan yasalara ek olarak, Cezaların İnfazı ve Güvenlik Tedbirleriyle ilgili 5275 sayılı Yasa (2004) yüksek güvenlikli sağlık kurumlarını tanımlamakta ve erkekler, kadınlar ve 18 yaş altındakiler için ayrı koşulların kullanılmasını öngörmektedir.

Hasta haklarını düzenleyen temel yasal bileşen insani ve eşit tedavi, bilgilendirme ve mahremiyet, sağlık hizmetlerine erişilebilirlik ve hastaların kişisel dokunulmazlık haklarını kapsayan Hasta Hakları Yönetmeliğidir (1998). Türkiye ayrıca, bağlayıcı bir mevzuatı oluşturan temel insan hakları ve beyannamelerle ilgili bir dizi uluslararası sözleşme veya tebligatın tarafı durumundadır. Bunların en önemlisi, Evrensel İnsan Hakları Beyannamesidir. Türkiye ayrıca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini kabul etmiş ve Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesini ve Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesini imzalamıştır.

2. Geçmişte olan ve gelecekte beklenen yeniden iskan ve ekonomik yer değiştirme gereksinimlerinin ve Projeye ilişkili potansiyel azaltıcı tedbirlerin gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi

Proje sahası, yıllardır bir dizi devlet bakanlığı ve kurumu tarafından yönetilen kamu arazisi üzerinde bulunmaktadır. Örneğin, 2006 öncesinde arazi, Yenimahalle Belediyesi ve Sosyal Güvenlik Kurumunun (SGK) mülkiyetinde veya idaresinde bulunan parsellerden meydana gelmekteydi. 2006 yılından itibaren arazi Hazinesinin mülkiyetindedir ve Hazine, arazi kullanım hakkını sağlık hizmetlerinin temin edilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığına vermiş durumdadır. Sahada birkaç tesis mevcut bulunmaktadır ve bunların bazıları kapanmış olmakla birlikte henüz yıkılmamıştır (ayrıntılar için, lütfen ÇSED sf. 168-171'e başvurunuz). Bunlardan biri SGK toplu konut kompleksi olup 72 devlet memuru ailesine konutları boşaltmaları için 6 ay öncesinden ihbarda bulunulmuştur. Son yerleşimciler toplu konutları Eylül 2012'de terk etmiştir. Konutların boşaltılmasından sorumlu kuruluş, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı Sosyal Güvenlik Kurumu olmuştur. İncelemeye göre, bütün sakinler uygun konutlar bulmuş ve süreç ulusal yasalara uygun olarak gerçekleştirilmiştir. İnsanların yerlerinin değiştirilmesine artık gereksinim duyulmayacaktır.

Haziran 2012'de, proje sahasında yer alan Etlik Uzmanlık Hastanesi kapatılmıştır. Tıbbi personelin yeniden tayin edilmesi ihtiyacının yanı sıra (daha fazla ayrıntı için lütfen aşağıdaki madde 3'e bakınız), bu hastane bünyesinde özel olarak yönetilen bir kantin de yer almaktaydı. Hastane Sağlık Bakanlığının yetki alanına girdiği için, kantin üzerinde anlaşılan sözleşme şartları uyarınca Sağlık Bakanlığı tarafından kapatılmıştır.

Proje sahasında, yaklaşık 10 metre taşınması gereken bir taksi durağı bulunmaktadır. Bu taşımının iş ve çalışanlar üzerindeki etkisi ihmal edilebilir düzeyde olacaktır. Öte yandan, yaklaşık 50 kişinin çalıştığı kafeleri, bir restoranı ve spor tesisini içeren bir sosyal kompleks de bulunmaktadır. Bunlar Ankara Büyükşehir Belediyesinin mülkiyetindeki binalardan işletilmekte ve proje sahası içindeki alternatif bir konuma taşınmaları beklenmektedir. SPV, gerekli taşımaları kolaylaştırmak üzere taksi durağı, sosyal kompleks ve Büyükşehir Belediyesiyle koordinasyon içinde çalışmayı sürdürecektir.

Proje sahası üzerinde ayrıca, kapatılacak olan bir Ulusal SGK Arşiv binası da bulunmaktadır. Bütün çalışanlar halen SGK tarafından inşaatı yapılmakta olan yeni bir binaya taşınacağı için, bunun etkilerinin ihmal edilebilir düzeyde olması beklenmektedir.

3. Ankara'da mevcut 6 hastanenin kapanmasıyla ilgili olarak potansiyel tasarruf gereksinimlerinin ve müteakip süreç ve prosedürlerin gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi. İnceleme, Proje bölgesindeki mevcut hastanenin kapanması örneğini kapsayacaktır.

Haziran 2012'de, yeni sağlık tesislerinin inşa edilebilmesi bakımından binasının vakti gelince yıkılabilmesi için proje sahasındaki Etlik Uzmanlık Hastanesi Sağlık Bakanlığınca kapatılmıştır. Bu hastanenin kapanışı sırasında, tıp personeli ve diğer Sağlık Bakanlığı personeli Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünce başka yerlere tayin edilmiştir. Yeni iş yerlerine tayin konusunda tercih ettikleri seçeneklerle ilgili olarak personele danışılmıştır. Tayin olmayı tercih ettikleri beş yeri belirtmişler ve bunların birçoğu ilk tercihlerine yerleştirilmiştir. Ameliyat ekipleri gibi bazı çalışma grupları birimler halinde taşındığından, bu yaklaşım bütün personel elemanları için uygun olmamıştır. Bu birinci geçiş evresiyle ilişkili bütün personelin alternatif iş yerleri bulduğu rapor edilmiştir. Bu süreç sırasında, özellikle taşeronlar tarafından

çalıştırılan işçilere rehberlik edilmesi konusunda Sağlık Çalışanları Birliği etkin işlev gerçekleştirmiş, bunlara da hangi belediye tesisinde yeniden görevlendirilmeyi istedikleri konusunda seçim yapma olanağı sağlanmıştır. Bu süreçten toplamda yaklaşık 1,100 işçi etkilenmiş olup bunlardan 800'ü Sağlık Bakanlığı personelidir.

Geri kalan hastaneler kapatıldığı zaman, benzer bir kadro geçişi Sağlık Bakanlığı tarafından bu kez daha büyük bir ölçekte gerçekleştirilecektir. Benzer bir süreç gerçekleştirilecektir ve sürecin altı ay ile bir yıl arasında bir süreyi alması beklenmektedir. Sağlık Bakanlığı için işgücü yönetimi konularını karmaşık hale getirebilecek olan durum, hem Etlik hem de Bilkent Sağlık Kampüsüne - Ankara'da halen devam eden Etlik'tekine çok benzer başka bir büyük ölçekli PPP Sağlık Projesi - yönelik geçiş safhalarının birbiriyle çakışacak olması ihtimalidir. Etlik ve Bilkent projeleri neticesinde, Ankara'da toplam 13 hastanenin kapatılması beklenmektedir. Bütün bu hastaneler devlet hastaneleridir ve halen 13,090 kişiyi çalıştırmaktadır. Bu çalışanların 8,238'i Sağlık Bakanlığınca istihdam edilmekte (doktor ve hemşireler) ve 4,807'si özel yükleniciler tarafından istihdam edilmektedir. Etlik kampüsünde tahminen 10,339 kişi istihdam edilecek olup bunların 5,760'ı Sağlık Bakanlığı tıp personeli olacaktır. Bilkent kampüsünün de buna yakın sayıda kişiyi çalıştırması muhtemel olup dolayısıyla, yeni hastane kampüsleri bu 13 hastanede halen istihdam edilenden daha fazla işgücüne gereksinim duymaktadır. Tıbbi personel yeni sağlık kampüslerine transfer edilirken, özel yüklenicilerce istihdam edilen işçilerin personel sayısının azaltılması durumuyla karşılaşabileceği beklenmektedir. Tek başına Etlik kampüsünde SPV tarafından neredeyse 4,000 (3,919) sözleşmeli işçi çalıştırılacağı için, mevcut hastanelerdeki bu sözleşmeli işçilerden birçoğunun Etlik veya Bilkent kampüsünde iş bulması muhtemeldir. SPV karmaşık transfer süreçlerini yönetmek için Sağlık Bakanlığı ve işçi birlikleriyle koordinasyon ve istişare içinde olacaktır. Ayrıca, SPV'nin sözleşmeli işgücünü işe alması ve yönetmesi ve işgücü haklarını korumasıyla ilgili olarak, ulusal yasalarla ve en iyi uluslararası uygulamalarla uyumlu insan kaynağı politikalarının gerçekleştirilmesi temin edilecektir.

5. Gelecekte bir alışveriş merkezini de içeren Ticaret Bölgesinin geliştirilmesiyle ilişkili kümülatif etkiler

Projenin kümülatif çevresel ve sosyal etkilerine ÇSED'nin 194 ila 198. sayfalarında değinilmekte olup bunlara planlanan alışveriş merkeziyle birlikte ticaret bölgesi dahil bulunmaktadır. Tam kapsam, büyüklük ve tasarımla ilgili ayrıntılar henüz mevcut olmadığından, bu aşamada kümülatif etkilerin değerlendirilmesi oldukça üstünkörü niteliktedir. Yine de beklenen etkiler büyük ölçüde artan trafik, gürültü, halk erişimi gereksinimleri, nüfus akışı, kamu güvenliği, iş sağlığı ve güvenliği gibi faktörlerle ilişkilidir. Alışveriş merkezinin ölçeği, kapsamı ve tasarımıyla ilgili daha fazla bilgi mevcut hale geldiği zaman bu konuların takip edilmesi önerilmektedir.